

## پووناکبیری ئە مړۆی کورد و چه ن په یقی بۆ ژنه پووناکبیری کورد " پوونا خانى تلووعى

گه لئ له پووناکبیری، گه لئ کورد ئە مړۆکه زیتر له هه موو چاخ و زه مه نیکی دی، پیوستی به پووناکبیری هه به و مړۆقی وریا و چاو کراوه و فیڕه زانیی ده وی. چوونکه به دریزایی دیرۆک، ئە وه ی به سه ر کوردا هاتوو، ئە و هه موو شکست، هه ره سی هیئان، نسکۆ، نه گبه تی و چاره په شی و نه هه مه تیانه دیاره به شیکی فره ی ئە گه پیته وه سه ر ئە م مه سه له که گه لئ کورد له هه موو پارچه کانی کوردستاندا له باری هزری و پووناکبیری وه، پاشیان خستوو و نه یانهستوو چاو بکاته وه . ئە وه ده ردیکی کوشنده یه گه لئ کورد سالگارانیکی دوور ودریزه به ده سیبه وه نالانه. گه ر له هه موو پارچه کانی کوردستاندا، ئاوریکی کورت له و بابه ته بده یه وه ، بئ ئە م لا و ئە ولا، لامان ده ر ئە که وی کورد ئە و ده رفه ته ی پئ نه دراوه ئاستی وشیری کۆمه لگه و جفاکی خو ، به رز بکاته وه . چوونکه ورباکردنه وه ی چه ماوه ر، یانی پاپه پینی ئیراده ی گه ل دز به حکومه ته کانی سه رده ست و ملهوپر .

هیستا له ترکیا، ئیران، ئیراق و سوریا، زیترین راده ی نه خوینده واری ، وا له نیو ناوچه کوردیه کاندایه . له و نیوانه دا له به ر گه لئ هۆ و هه گه ران، دۆخی ژن و کچی کورد ، په ژاره هینه رتره. کورد راسته له ژیر ئە و سیبه ره قورسه دا ، زه بری فره و فره وانی ویکه وتوو به لام زۆر ئە زموونی باشیسی ده سی که وتوو.

با بیینه وه سه ر مه به ستی سه ره کی ئە م نووسینه. که زه مه ن گووانی به سه ردا هاتوو ، دیاره کۆمه لگه ی کوردیش وه به ر شه پۆلی په تی نوئ که وتوو وله و نیوانه دا له هه ر ناوچه و ده فه ریکه وه ، ژماره ییک خوینده وار سه ریان هه لداوه و که وتوونه ته دووی کاروانی پیشکه وت. لئ به لئ زۆر لای هه موومان نیسته ئە و خالێ پر پوون و ئاشکرا به که چینی پووناکبیری ئە مړۆی کورد له ژیر سیبه ری په ش و قورسی حکومه ته سه ر ده ست و ده سته لاتداره کان به سه ر کوردستان دا، ئە ویش که وتوته به ر کارتیکه ری زوان و که لتوور و پووناکبیری فارسی، ترکی و عه په بی وبه داخه وه ئە مړۆکه زۆرئ له پووناکبیرانی کورد، پاسه و پاس هه ر لاسایی پووناکبیرانی ناکورد ده که نه وه وته نانه ت به گهت و لغتیش تووقالی له وان لانه ن.

مالکاولکه رتر له هه مووانیش له و به یه نه دا ئە وه یه که پووناکبیری کورد ته نانه ت زمانه که شی وه به ر ئە و کاریکه ریتی یه ناره وا و نه باشه که وتوو و زۆر پووناکبیری نیستای کورد ، پاس هه ر کاویزه که ی پووناکبیرانی ناکورد ده ر خواردی کۆمه لگه که یان ده ده ن.

ژماره ییکی فره له و به ناو پووناکبیرانه ی نهایی کورد وه ک پیشتر نامازه ی پئ کرا، له به ر ئە وه ی له هه موو باریکه وه نیمه ی کورد ژیر ده ست و بنده ست بووینه ته نانه ت شیوه ی بیرکردنه وه و تیفرینیشیان، پاس هه ر له هی ترک و عه په ب و فارسه کان ده چی. ئە وه ی له م سه رده مه دا و له قوناخی هه نووکه یی دا کورد پر پیوستی پیته تی، پووناکبیری کوردی زانه نه ک کوردی خوین. له به ر ئە وه ی نیمه ی کوردی ژیر سیبه ری قورسی حکومه ته کانی ده سته لاتداره به سه ر کوردستاندا، خویندن و نووسین و که شه وبالا کردنمان، هه مووی به گویره ی زوان و چاند و که لتووری زال بووه ، داخه که م نیستی که وه خو ده که وین و ته کانی له خویمان ده ده ین، هیستا هه ر ئە و باره قورسه مان له سه رشانه و به شیوه ییکی گه لئ کرج و کال ، په له مانه که هزر و بیری ترکی و عه په بی و فارسی بو سه ر زمانی کوردی بگویریینه وه .

پاسه نیمه زمانی دایکزادمان کوردیه و ئە وه چه ق و مافی خویمان به که زمانی زگماکیمان بنووسین، به لام نه ک زمانیکی کۆله واری وا که سه ت هینده ی دی، گیره شیوینی تیا بکه ین و سه ریش له هه مووان بشیوینین.

زوانی کوردی شوکر ئە وه نده ی زاراوه و بن زاراوه ی ده وله مه ندی هه یه که گه ر نیمه ی به ناو پووناکبیر، خویمان ته یار به چه کی زمانه که مان بکه ین دلتیام زۆرئ له کۆسپه کانی سه ر ریمان لا ئە چن و ده کارین هه موو ووشه و په یف و واژه ییک له جیی خۆدا به کار بگرین.

به لām وه گوترا چونکه زۆربه مان سووکه ئاشنایتی یه کمان ده که ل زمانه ده و له مه نده که مان دا هه یه و وا ئه زانین به سووکه هه و لیکشی ده توانین له پریک بین به کورپک و به هه لگرتن و دانانی چه ن پیشگر و پاشگریکی وه ک : دوکتور، ماجیستر، ئه ندازیار و پسیپور و هتد، ئیدی که یشووین به و په ری پسیپوریه ت وشاره زایتی و ئیدی پیی ناوی ئه وه ند خۆمان له سه زمانه که مان ، شه که ت و ماندوو بکه ین .

زۆر جیی داخ و که سه ره زۆر پرووناکییری ئیستای کورد بیری ترکی و عه ره بی و فارسیان ، له میشک دایه و چونکه دلسۆزی ده رحه ق به زوانه که ی خۆ نانوین، بی پیچ و په نا هه مان بیر و مه به ست ده گوینه وه بو زوانی کوردی . جا به ده یان قسه ی زل و مل قه وی و زاراو و رسته ی به واتا پرووناکییری، عه یب و عه نه وه کانی زمانی به ره م و نووسینه که یانی ، پی ده شارنه وه . به رۆژانه بابه تیکم له زۆربه ی مالبه ره کوردیه کان دا به رچاو که وت به ناویشانی: مزگینی بو ناسری ره زازی: " مینا هه ستا، رابه هه ستا" له نووسینی ژنه پرووناکییری کورد دوکتور روئیا تلووعی .

ئه ز هیچ له وه دوو دل نیم ، روئیا خان مروفتیکی بیر تیژ و وریای نیو کورده و ئه وه نده شی له ده رووناویه، زۆر که لیسانی پی پر بکاته وه . به لām به لای منه وه دیسانه وه چه ن پاته ی ده که مه وه که زۆری له پرووناکییرانی ئه م سه رده مه ی کورد، ئه وه نده ی شاره زای زمانه کانی فارسی، ترکی و عه ره بین، ئه وه ند ئاشنا به زوانه که ی خویان نین و وا ئه زانی به ره شکردنه وه ی چه ن رووپه پان ئیدی به لووتکه که یشتون . ئیمه هه تا کاتی به ناخی زمانه که ی خۆ مان دارو نه چین، هه تا موتالامان له سه ر دیروکی خۆ نه بی، دلنیام هیچ هه و لیک به ئه نجامیکی باشمان ناکه یینی . په له کردن له نووسین و بلاوکردنه وه ی بابه تان له به ر چیه ؟ بوچی ده بی ئه و ئه رگ و زه حمه ته به خۆمان نه ده ین ، چه ن جارن به بابه ته که مان دا بچینه وه ، ئه نجا بلاوی بکه ینه وه؟!

زۆر جیی داخه شیوه ی نووسینی ناقمی له پرووناکییرانی نووکه ی کورد ، پراس ئیژی قسه و په یشی ترکی و فارسی و عه ره بیسه و وه ریده گپرنه وه سه ر زمانی کوردی . پروام نییه له هیچ کوئی کورده واری دا و هیچ کوردی بیژی موسیقا چیشتی رۆحه و گۆرانی چیشتیکی به نامتره بو کورد . خۆ پلاو و خۆرشت نییه بیخۆین .

روئیای ده لال : موسیقا خۆراکی رۆحه . خاتوو روئیا: کاک ناسر که ده بیژی مینا هه سته، رابه هه سته

مه به ستی ئه وه یه مینا هه سته وه ، وه خۆ که وه ، خیرا که، رابه ره ، خه بات بکه .

خاتوو روئیا که ر له کاکل و ناوه رۆکی ئه و هه ئبه ست یان سترانه ورد بایه وه و جوان جوانی ، گوئی بو شل کردبا و لیککی دابایه وه، به و ده ره نجامه ده که یشت که پرووی قسه ی ئه و ستران و هۆنراوه له که سایی یان زن و کچیکه مینا ناوکه لیته دا مینا وه ک سه مبولی بو ئافره تی ژیر وچاو کراوه ، ده ور ده گپری و وشیاری ده کاته وه زه مه ن ئیدی تیپه رپوه و مینا هه سته و رابه ره و کۆمه لگه که ت وریا بکه وه . که چی داخه که م دوکتور روئیا خان پیی وایه په یامی ئه م شیعر و سترانه رابه راندنی " رابه " یه .

رابه په یف و ووشه ییکی کورمانجیه و به مانای رابه ره، خه بات بکه، هه سته وه ، وه خۆ که وه (په) نه ک ئه تۆی

ده لال له باتی نیو یک هیناوته . هه ر وه ها دوکتور روئیا خان له م چه ن رووپه ره دا تووشی که لی هه له ی

زه قی دی بووه و هه رواسووک و سانا به لایان دا تیپه رپوه . بو وینه ره وشتی به مانای شیواز و شیوه و سه بکی فارسی هیناوه ، ئه وه له حالیک دایه ره وشت لای کوردباریکی ره وتاری هه یه و به مانای ئه خلاق و خوو و خده و شیوه ی هه ئس و که وت کردنه نه ک شیواز و سه بک . له کۆتایی بابه ته که یدا ئه وه نده ی متمانه به خۆ هه یه خۆ ده بانه پال ژنه شوڕشگپری کۆلنه ده ری کورد" له یلا قاسمی نه مر" و فیز زلانه ، خۆ به ئالا هه لگری ئافره تی کوردی رۆژه لات له قه له م ده دا .

من وپرای ریژ و حورمه تم بو هه موو ئافره تانی کورد ده بیژم : وریا کردنه وه ی کۆمه له ی ئافره تانی کورد

روئیا خان نه ئه وه که ئه تۆ ی هیژا به بلاو کردنه وه ی چه ن بابه تان له سه ر مالبه ره کوردیه کان، ئیدی

به قه له پۆیه و دوند ، که یشتی . دیسانه و ه ریژ و حورمه تم بو خامه که ی روئیاخان وسه رپاک ئافره تانی کورد هه یه و هیوامه ئه م چه ن دیپه، ورووژینه ری ئه م ژنه پرووناکییره و پرووناکییرانی دی کوردیش بیته و دنه یان

بدات بۆ وه خۆ که وتنیکی پیروتر و شیلگیرانه تر.

پیناس جاف

27 به فراباری 2704 کوردی

